

**APARAC-JELUŠIĆ, T. I FALETAR, S. (2025). PLANIRANJE, IZGRADNJA I VREDNOVANJE KNJIŽNIČNIH PROSTORA. ZAGREB: LJEVAK
ISBN 978-953-355-914-8**

Kornelija Petr Balog
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet
kpetr@ffos.hr

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

560

Publikacija *Planiranje, izgradnja i vrednovanje knjižničnih prostora* autorica Tatjane Aparac-Jelušić i Sanjice Faletar zamišljena je kao praktičan priručnik koji se nastavlja na publikaciju autorica iz 2020. godine (*Knjižnična arhitektura: prostor, kultura, identitet*). U prvoj publikaciji autorice su dale širok teorijski i povijesni pregled razvoja knjižnične arhitekture, dok je u ovoj knjizi naglasak stavljen na praktične aspekte vezane uz planiranje, izgradnju i vrednovanje knjižničnih prostora – kako novoizgrađenih, tako i prilagodbi postojećih knjižničnih prostora. Upravo stoga smatramo da će ova publikacija naići na veliki interes kod svih onih knjižničara koji planiraju ili izgradnju nove knjižnične zgrade ili prilagodbu postojećeg prostora novim potrebama jer će u knjizi pronaći niz korisnih uputa o tome kako te poslove uspješno privesti kraju.

Sama knjiga podijeljena je u šest poglavlja, opremljena zaključkom, prilogima, popisom korištene literature te imenskim i predmetnim kazalom. Prema riječima autorica, poglavlja su pisana tako da se svako poglavlje može čitati zasebno, prema interesima i potrebama čitatelja.

Prvo poglavlje pod nazivom *Izgradnja nove knjižnične zgrade, proširenje postojećeg prostora ili adaptacija drugih zgrada za potrebe knjižnica?* napisano je sa svrhom da knjižničarima pomogne kod donošenja odluke o tome trebaju li se odlučiti na izgradnju nove zgrade ili je dovoljno, korisno i isplativo preurediti i proširiti postojeću, ili pak prihvatiti ponudu da se za potrebe knjižnice preurede i prilagode druge zgrade (npr. kulturno dobro koje je potrebno sačuvati i oživjeti ili zgrade koje su izgubile svoju prvotnu namjenu).

U drugom poglavlju pod nazivom *Opća načela knjižnične arhitekture i dizajna* donosi se kratak pregled najvažnijih načela knjižnične arhitekture i dizajna. O načelima se detaljno razmatralo u prvoj knjizi, dok je ovo poglavlje napisano kao podsjetnik čitateljima koji su

pročitati prvu knjigu te daje osnovne informacije onima koji o ovim načelima čitaju po prvi put.

Treće poglavlje, *Planiranje knjižničnih prostora*, donosi dragocjena iskustva različitih stručnjaka (ekonomista, knjižničara) o prednostima i nedostacima projektnog planiranja knjižničnih prostora.

U četvrtom poglavlju pod nazivom *Faze, aktivnosti i postupci pri planiranju, izgradnji, proširenju ili adaptaciji prostora za potrebe knjižnice* autorice detaljno opisuju sve faze (pripremnu, fazu planiranja, fazu projektiranja, fazu izgradnje te fazu useljavanja), kao i aktivnosti kroz koje se te faze realiziraju i postupke koji se moraju poduzeti.

Peto poglavlje pod naslovom *Knjižnične prostorne potrebe i arhitektonsko-građevinski zahtjevi* bavi se knjižničnim prostornim potrebama i arhitektonsko-građevinskim zahtjevima samih knjižničara s jedne strane te zakonskih i podzakonskih akata s druge. Sámó se poglavlje sastoji od tri cjeline: uvodne napomene o standardima i preporukama za izračun prostornih potreba, knjižnične prostorne potrebe prema funkcionalnim cjelinama i zahtjevi za arhitektonsko-građevinske zahvate s motrišta knjižničara.

Šesto poglavlje *Vrednovanje nakon useljenja*, bavi se posljednjim postupkom kod izgradnje novog ili prilagodbe postojećeg prostora za knjižnične potrebe. Vrjednovanje nakon useljenja (eng. *Post Occupancy Evaluation – POE*) odnosi se na proces utvrđivanja kvalitete pri projektiranju i izgradnji neke zgrade te diseminaciju dobivenih spoznaja s ciljem unaprjeđivanja budućih arhitektonskih projekata.

Bogati i raznoliki prilozi razlog su više zašto bi svi koji planiraju izgradnju ili prilagodbu knjižničnog prostora trebali posegnuti za ovom knjigom. Među priložima se mogu pronaći: Programska osnova, preporučene veličine radnih mjesta, veličine radnih stolova, obilježja knjižničnih polica, itd. prema preporukama IFLA-e, ISO ili nekog drugog standarda te Prijedlog upitnika za vrjednovanje knjižničnih prostora.

Publikacija *Planiranje, izgradnja i vrednovanje knjižničnih prostora* izdvaja se kao rijedak i iznimno vrijedan priručnik koji objedinjuje teoriju, standarde i stvarna iskustva iz prakse. Autorice jasno pokazuju da planiranje knjižničnih prostora nije samo tehnički, nego izrazito strateški i interdisciplinarni proces koji zahtijeva suradnju arhitekata, knjižničara, ekonomista i donositelja odluka. Knjiga zbog toga postaje ključan alat za sve

koji sudjeluju u takvim projektima – bilo da se radi o malim lokalnim knjižnicama, sveučilišnim sustavima ili velikim kulturnim ustanovama.

Posebna vrijednost djela leži u njegovoj primjenjivosti: svaki korak procesa prikazan je jasno, potkrijepljen primjerima i nadopunjen korisnim priložima koji mogu poslužiti kao praktični radni dokumenti. Time se čitatelju ne nudi samo teorijski okvir, nego i konkretni materijali za neposrednu primjenu u planiranju prostora.

Zbog jasnoće izlaganja, sustavnog pristupa i snažnog oslonca na primjere iz prakse, riječ je o priručniku koji će biti iznimno koristan svim knjižničarima i drugim stručnjacima uključenima u planiranje, izgradnju ili preoblikovanje knjižničnih prostora. Knjigu preporučujem studentima informacijskih i komunikacijskih znanosti, praktičarima u knjižnicama te donositeljima odluka u kulturi i obrazovanju jer nudi konkretne smjernice koje olakšavaju sve faze procesa – od prve ideje do vrjednovanja nakon useljenja.